

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

39. Amangucciu[m] Bonziorum scelere euertitur; Rex perit; nostri
periclitantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

rianus, te ergo iudice nihil aër est, quando videri oculis non potest, haud multo aptius consequens, alius deduxit; si spiritus est anima, nec interit vna cum corpore, inde conficitur animam Deum esse, cuius est natura immortalis. Sed petitionem exire non potuit errori, si vellet, suo feliciter lethalem; nempe si erant corporeæ hominum animæ, mortemque subituræ, nec Xacam nec Amidam in cælo esse, nec quicquid Camidum, & Fotochiorum in Iaponia coleretur, vt qui olim homines vixissent, & quorum etiam tum ossa venerationi prostarent ethnicorum. Postremo de Deo, multa, & diu, interdumque obscura disputatione versata sunt: quæ sit regia eius sedes? quæ oris species? cur non cerneretur animo etiam corpori obstricto, cum esset hic spiritus & materia similiter careret? Si erat Deus natura bonus, quo consilio dæmones vsque adeo malos condidisset? ac si erant æternis ignibus addicti, quæ se inde solutis vinculis, & vacante pœna expedirent ad labefactandam suasionibus perditis hominum probitatem? & si quocumque irent circum suos semper secum ferebant inferos (vti dixerat Turrianus) vt quid Deus in terra sentina inferos condidisset? qua vero arte machinarum, sublime se tollerent ex illo barathro, quæ terræ molem erupturi perfoderent terebratæ? si nobis Deus salutem volebat, cur sempiternam inferret pœnam? si penes illum erat, damnatos ab ea liberare, vt quid illos immobilis æternum spectaret? cur humanam imbecillitatem, tam impari legis intolerandæ pondere oneraret? cur mentem homini tam Veri cæcam indidisset, voluntatem sic alienam boni; tam inimicas rationi, animi perturbationes, tam teneram ad sensum molestiæ omnis carunculam, tam fluxam & fragilem ad pulsum cuiusuis delectationis? adderet insuper nunquam intermissos dæmonum impulsus, quibus nostra iam sponte in scelus præcipites, incitatur? quid autem peccassent in Deum pauperes, vt nascerentur in hanc vitam inferorum rei? rursus criminum rei cum pœnas eorum hic luissent, cur illic etiam æternas luerent? Huius alia quoque generis permulta proferebant in medium Bonziji, & qui pauca hæc velut in aliorum collecta specimen ad Xaverium scripsit Fernandus, subiungit responsis Turriani tam cumulata Bonziis factum satis, vt quamuis superbia tumidos, minimè puderet victoriam illi tribuere, profiterique rationem à nobis facere; nec posse merito quicquam ei opponi, dempta solum contentione rabiosa, de abominandis quibusdam flagitiis in quorum usu vt erant belluis fœdiores, sic iis propugnandis ægrè hominem retinebant adeo serenum rationis, stiparat sensuum infamis & pestilens vapor, & sepultum carne animum opprimebat.

39 Amanguccii Bonziorum scelere evertitur; Rex perit; nostri periclitantur. 39 Cassis itaque doctrinæ, & ingenij viribus aduersus Xaverij socios, artes integrant sceleris assueti, auditu horrenda de iis in populum effutiunt, infanticidia, & homicidia occulta; Esus carniū humanarum, potumque sanguinis; dæmonem quondam ore idoli veridici, duos illos, sibi asteruisse discipulos, suis imbutos disciplinis, cantionum suarum & præstigia

præstigiæ architectos, proinde argutando tam acres, fallendo, tam acutos. Præter quæ non pauci caput suum iurati deuotebant nisi suis ipsimet oculis dæmonem vidissent, nubem fulguris instar nigram, & igneam versus palatium agere, Regique exitium & regno minantem, quod Lusitanis Bonziis aut fidem, aut hospitium præbisset. Enimverò haud alij dæmones præter Bonzios, fulmen strinxere in Regem suum quo illi vitam, regnum filiis eius abstulere: vt enim sua dissili commenta perspexerunt, nec iam dolis verborum facillè populum inuolui, sed quæ in Patres dissipabant, inuidiosè ficta credi, vt quibus ingenio & literis non valebant, fraude superiores enaderent; vi aperta eundem putarunt. Dynastam ex regni præcipuis aduent bello notum, & tributorum offensum grauitate quibus Rex populum vexabat; ad arma sollicitant; Amanguccium peteret, dum Rex suspectum habebat neminem; vrbe absque dubio positurum: aurem is, seu vindictæ siue rem. dij nomine perduellibus dat, militem facit, & die vigesimo post visum fulguris quod Bonziji vulgarant, ad portas se sistit: vbi numero auctus concurrentium ad tumultum, prædæ magis quam partium studio, impressionem in urbem molitur. Imperatus Rex ad defensionem, nec par hosti exire obuiam, & pugna decernere; nec obsidentem repellere, intestinis insuper quos tyrannicè habuerat arctatus odiis, spes omnes proiecit, vnâque in morte malorū remedium locauit. Sed morte acerbius reputans, in manus suorum hostium & rebellium venite, prius, immani barbarie, filium peremit, tum partidium cumulans, ventrem sibi proprio ferro exsecuit, familiarem intimum obtestatus, vt amborum cadauera in cineres daret, ne ab hoste rebelli per urbem raptarentur, aut alio deturparentur dedecore. Hic finis Amanguccij Regis, hæc merces haud quidem hospitij Euangelio, cuiusque ministris præbiti, sed obfirmata in idolorum cultu perfidiæ familiaritatis cum dæmone, & magicarum ad prænoscentia futura fortium. Nec multo melius consultum Bonziis, tametsi armorum, & malorum auctores extiterant. Regis morte urbem rebelles innadunt, scinditur in partes varias, suo quæque sub duce percurant, prædantur, vastant; ferro, flammæque omnia populantur, & publico vt assolet furore priuata sæuiunt inimicitia: quod autem Bonziji etiam apud vulgus in eum contemptum venissent, vt pro ignaris, & deceptoribus populi, ad hæc item recenti scelere pro seditionis auctoribus signarentur, factò quoque in eos impetu, monasteria illorum incendio, bona raptoribus cessere; octiduum totum cades passim alternæ, & direptiones tenuere, nostri Turrianus, & Fernandus, quos crudelitas Bonziorum discerpendos in primis plebeculæ destinarat, mira Dei prouidentia cladi subducti sunt. Neotondoni vxor piè in Xauerium, & Christum affecta (quanquam vt diximus solitam excusare in sua hæretet superstitione, ne fraudaretur sperato ex domibus præmio, quas Bonziis adificauerat) vt nostros comperit ad necem perquiri; per fidum ex suis illos rogat, clam se in palatium suum reci-

piant, ubi tutas iis præstaret latebras, dum ea tempestas defæuisset, at ecce dum eunt, in turmas equitum subinde incurrunt, stragem ubique prædâsque agentium, quorum in tanta ferri licentia manum incolumes effugisse, haud potest nisi miraculo tribui, par tam frugiferum suorum, regni eius fonendis neophytis, & futuris ethnicorum conuersionibus seruante: sed cum nobilium diuitem domibus parum tuta esset securi fides, illos benefica mulier prudenti famulo commisit, occultandos in cœnobio Bonziorum quod loco infrequenti construxerat, & suis sumptibus alebat. Verum sacrilegi, sibi concreditos dum vident, & mandari seruandos, quorum auidè sanguinem bibissent; fremere, scilicet, conclamare, dæmones duos esse, aut dæmonis assecras, tantum esse in iis seruandis flagitij, quantum promeriti in perdendis; tum exprobrando, si quam prædicabant, Dei cœli lex erat, cur transferre illos in cœlum moraretur is Deus, & secum in tuto collocare? si Iaponum Deos deprimebant, quod nec opitulari sibi, nec aliis possent; ut quid apud illos asylum captarent? sed acer fidusque famulus reuocare in mentem cui cœnobium, cui quotidianos deberent sumptus, minari atque indicere. Si Bonzios duos se multo meliores inuita domina expulissent, scirent sibi statim, & sedes alias & victum aliunde videndum: quo metu absterriti, nostros demum admittunt, minimè quidem domi, sed in templi obstruso angulo, ubi esto inuisi, sed idolorum ingratiis securi latuerunt. Verita denique sapiens fœmina ne à Bonziis proderentur, ad eos ipsi adiiit, secumque in palatium perductos secreto conclaui secundum sua ipsius cubicula occultauit, donec sedatis tumultibus ciuitas sibi restitueretur.

40 Hic placet aduertere, quàm inconsultè Bonzij consultum sibi putauerint, dum per latus Principis sui & patriæ, nisi sunt interimere legem Christianam, ut eius exitio recuperarent lucra nefaria, & auctoritatem collapsam repararent. Statu enim civili Amanguccij vrbis utcumque instaurato, & coacto Senatu primorum capitum, de electione noui Regis, itum est omnium consentienti suffragio in fratrem Regis Bungi, fortissimum iuuenem, & magnis rebus natam: missis ad Regem oratoribus solemnè legatione poscitur, annuiturque summa vtriusque voluntate, & publicis plausibus tam lata electio celebratur, quibus etiam Xaverius, sed altiore consilio sua gaudia coniunxit, Dei nutu peculiari factum ratus ut extra omnem expectationem regnum Principi deferretur Christianæ rei propitio, nec eum sefellit sua mens, eiusque pignus mox certum accepit, rogatus enim Rex pro ea qua ipsum complectebatur beneuolentia, ut Christianos Amanguccientes fratri commendaret, id egit tam efficaciter, ut fide regia polliceretur Xauerio, nihilo ipsis fore Amanguccij minùs beneuolum & fauentem, quam Bungi Rex frater; quod & constantissimè præstitit.

41 Dies Funaij quadraginta vir sanctus egerat, quaestu animarum longè supra temporis breuitatem, & monebat annus Lusitanos de nauiga

40
Frater Regis
Bungi, Rex
Amanguccij
eligitur.

41
Monita Xa-